

Brussel, 10 februari 2009

Opiniebijdrage

Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen vreest dat de inzet van incassobureaus door bepaalde scholen het gevolg is van het falend beleid om een betaalbaar secundair onderwijs te realiseren.

De kosten in het onderwijs zijn altijd al een heikel punt geweest. Ze kregen dan ook een centrale plaats in het gelijke kansen beleid van minister van Onderwijs, Vandenbroucke. Tijdens deze legislatuur is er de introductie van het kosteloos basisonderwijs door de introductie van maximumfacturen en het gratis ter beschikking stellen van het les- en klasmateriaal. Ook de studietoelagen werden opgetrokken. Tegelijkertijd werd de doelgroep van de studietoelagen, verruimd naar de kleuters en de leerlingen van het basisonderwijs. Hoewel de maatregelen nog te recent zijn om grondig geëvalueerd te worden, krijgen we vanuit de verenigingen waar armen het woord nemen duidelijke signalen dat ze wel degelijk door de mensen in armoede gevoeld en geapprecieerd worden. Door het basisonderwijs te dwingen binnen het stramien van maximumfacturen te werken, dwingt men de basisscholen na te denken over hun kostenbeleid. Het resultaat is een beter en goedkoper basisonderwijs. Wat we in deze discussie soms vergeten is dat deze maatregelen ook de middenklasse-ouders ten goede komen. Ook dit vinden we goed.

Want ook voor middenklassers lopen de facturen op, en daarbij denken we niet alleen aan de schoolfacturen. Als een betaalbaar basisonderwijs kan bijdragen tot het uit de armoede houden van de middenklassers die het financieel moeilijk hebben, is dat mooi meegenomen. Als het vrij onderwijs in het secundair onderwijs incassobureaus afstuurt op onwillige ouders, dan gaat het ook hier wellicht ook over deze grijze zone van middenklassers die er maar net in slagen de financiële touwtjes aan elkaar te knopen.

Het Vlaams Netwerk is er zich zeer van bewust van dat elke school niet alleen te maken heeft met ouders die het écht niet kunnen betalen maar ook met ouders die bewust hun facturen niet betalen. Het Vlaams Netwerk vindt het jammer dat men de hele discussie focust op het al dan niet betalen van schoolfacturen en hoe ouders hiertoe aangezet moeten kunnen worden. Is het centrale probleem niet eerder dat het secundair onderwijs te duur is? Het sensibiliseren van de scholen is een deel van het verhaal. Maar zelfs scholen met een verstandig en sociaal kostenbeleid blijven geconfronteerd met niet betaalde facturen. Is het dan niet tijd voor een globale aanpak voor het secundair onderwijs zoals het basisonderwijs nu kent?

De betaalbaarheid van het secundair onderwijs is zeker de grootste uitdaging voor de volgende legislatuur. Het Vlaams Netwerk stelt een aantal concrete haalbare maatregelen voor:

- 1) De school- en studietoelagen worden verder opgetrokken want voor vele arme gezinnen blijken ze nog steeds ontoereikend om de schoolkosten te dragen.
- 2) Ook de automatische toekenning van de school- en studietoelagen is onontbeerlijk. Voor heel wat laaggeschoolde gezinnen in armoede blijft de aanvraag een administratieve drempel. Mensen in armoede leven vaak in een zodanig kluwen van problemen dat het indienen van een aanvraag één van de vele onoverkomelijke problemen wordt.
- 3) De kosten in het secundair onderwijs zijn heel sterk verschillend, afhankelijk van keuze school, richting en studiejaar. Vooral de technische- en beroepsopleidingen zijn dure opleidingen. Het zijn net die richtingen die het vaakst gevolgd worden door jongeren uit arme gezinnen. Daarom pleit het Vlaams Netwerk voor studietoelagen

op maat. Het bedrag van de studietoelage moet worden gekoppeld aan de reële kost van de studierichting die de leerling volgt.

- 4) Het ministerie van Onderwijs geeft ons steeds de boodschap dat het doortrekken van de globale aanpak van het kosteloos basisonderwijs, in het bijzonder de introductie van de maximumfacturen, naar het secundair onderwijs niet mogelijk is. De grote kostenverschillen in het secundair zouden dit onmogelijk maken. Toch denken wij echt dat het doortrekken van de principes van het kosteloos basisonderwijs naar de eerste graad van het secundair mogelijk is.
- 5) Ook de introductie van maximumfacturen op deelaspecten zoals schoolreizen of per richting moeten bereikbare pistes zijn in het secundair onderwijs.
- 6) Tenslotte zien wij veel heil in het gratis ter beschikking stellen van al het schoolmateriaal en –kledij in alle jaren en richtingen.

Het resultaat is een betaalbaar secundair onderwijs.

Het Vlaams Netwerk vindt dat ook kansarme jongeren de kans moeten krijgen om dure opleidingen betaalbaar te volgen. Elke jongere moet kunnen studeren wat hij/zij graag zou willen zonder dat de kosten de keuze van de studierichting beïnvloeden. Het financieringssysteem moet van die aard zijn dat alle jongeren toegang hebben tot eender welke richting en in eender welke school.

Het Vlaams Netwerk focust op de betaalbaarheid van het secundair onderwijs. Hoe meer scholen hun kosten onder controle hebben en hoe meer er vanuit de Vlaamse overheid een gedurfde globale aanpak gerealiseerd kan worden hoe minder de scholen zullen achterblijven met onbetaalde facturen. Het inzetten van incassobureaus kan dan een echo zijn uit een verleden.

Sieg Monten, beleidsmedewerker Onderwijs

Anke Hintjens, woordvoerder

Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.